

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

Неля ПОДЛЕВСЬКА

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

01 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методи соціальної роботи

Назва дисципліни

Галузь знань – 23 Соціальна робота

Спеціальність – 231 Соціальна робота

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Соціальна робота, Соціальна педагогіка та коучинг

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС

Шифр дисципліни – ОПП.04

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (фахової підготовки)

Факультет – Гуманітарно-педагогічний

Кафедра – Соціальної роботи і соціальної педагогіки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг	Кількість годин							Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття							Самостійна робота, у т.ч. ПРС	Залік
			Разом			Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	3	5	5	150	66	32		34		84			-	
З	3	5	5	150	16	8		8		134			+	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Соціальна робота, Соціальна педагогіка та коучинг» за спеціальністю 231 Соціальна робота

Робоча програма складена канд. пед. наук, доц. Олена ВАСИЛЕНКО
Підпис автора Науковий ступінь, учене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора

Схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки

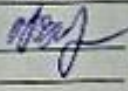
Протокол від 29 серпня 2025 № 1 Зав. кафедри Олена ВАСИЛЕНКО
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Неля ПОДЛЕВСЬКА
Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Гарант освітньо-професійної програми, канд. пед. наук, доц.	Гуманітарно-педагогічний факультет		Наталія СИНЮК

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Методи соціальної роботи» є складовою обов'язкової частини дисциплін фахової підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня за спеціальністю 231 Соціальна робота за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота. Соціальна педагогіка та коучинг».

Пререквізити – ОЗП.07 Інформаційно-комунікаційні технології в соціальній роботі, ОПП.18 Соціалізація особистості, ОПП.09 Теорія і практика коучингу, ОПП.19 Ведення професійних документів.

Постреквізити – ОПП.02 Соціальна робота з різними категоріями населення, ОПП.13 Соціальна робота у громаді.

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

– **компетентності**: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК); Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 01); Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 04); Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 07); Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 10); Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ЗК 13); Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного) (ФК 01); Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах (ФК 08); Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів (ФК 09); Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей (ФК 11); Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту (ФК 12); Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу (ФК 14); Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності (ФК 17); Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах (ФК 20); Здатність використовувати знання з технологій соціальної роботи та соціальної педагогіки у професійній діяльності (ФК 23); Здатність орієнтуватися в соціальних ситуаціях, правильно визначати особистісні особливості й емоційний стан інших людей, обирати адекватні способи консультативної, психокорекційної, психотерапевтичної та реабілітаційної допомоги й реалізувати їх у процесі взаємодії (ФК 25);

– **програмні результати навчання**: Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами (ПРН 01); Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід (ПРН 03); Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми (ПРН 04); Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки (ПРН 05); Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин (ПРН 11); Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності (ПРН 12); Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів (ПРН 13); Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога (ПРН 14); Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів (ПРН 17); Налагоджувати співпрацю з

представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів (ПРН 18); Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин (ПРН 19); Застосовувати в практичній соціальній роботі, соціально-педагогічній діяльності базові принципи та технології соціальної роботи і соціальної педагогіки та інноваційні реабілітаційні, консультативні, психокорекційні та психотерапевтичні практики і підходи (ПРН 25); Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, членів колективу (ПРН 28).

Мета дисципліни. Формування знань здобувачів стосовно суті, мети, завдань використання методів соціальної роботи, форм і прийомів організації діяльності соціального працівника.

Предмет дисципліни. Теоретичні і практичні засади становлення й розвитку соціальної роботи в цілому, та методів соціальної роботи зокрема.

Завдання дисципліни. Формувати знання здобувачів освіти з теоретичних основ соціальної роботи, розробки методів соціальної роботи, організації та проведення індивідуальної, групової та колективної роботи з різними групами клієнтів.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач має: *уміти здійснювати* пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань; *знаходити* шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин клієнтів; *обирати* ефективні методи вирішення проблем клієнтів, передбачати наслідки; *використовувати* методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин; *застосовувати* методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів; *визначати* ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога; *застосовувати* методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Лекції	Практичні заняття	СРС
Тема 1. Соціальна робота як єдність теоретичних знань, практичної та навчальної діяльності	2	2	5	2	2	8
Тема 2. Еволюція соціальної допомоги і соціальної роботи	2	2	5			8
Тема 3. Відносини між соціальними працівниками і клієнтами	2	2	5			8
Тема 4. Соціологічні методи соціальної роботи	2	2	5	2	2	8
Тема 5. Організаційно-розпорядницькі методи соціальної роботи	2	2	5			8
Тема 6. Психологічні методи соціальної роботи	2	2	5			8
Тема 7. Актуальні методи соціальної роботи	2	2	5			8
Тема 8. Соціальна робота з людьми похилого віку	2	2	5	2	2	8
Тема 9. Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження	2	2	5			8
Тема 10. Соціальна робота з людьми, що мають психічні розлади	2	2	5			8
Тема 11. Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин	2	2	5			8
Тема 12. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом	2	2	5			8
Тема 13. Соціальна робота з проблемними сім'ями	2	2	5	2	2	8
Тема 14. Соціальна робота з дітьми, що залишилися без піклування батьків	2	2	5			8
Тема 15. Соціальна робота з людьми, що зазнали насильства в сім'ї	2	2	7			11
Тема 16. Соціальна робота з безробітними людьми	2	4	7			11
Разом:	32	34	84	8	8	134

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Тема 1. Соціальна робота як єдність теоретичних знань, практичної та навчальної діяльності. Сутність поняття «соціальна робота». Соціальна робота як галузь науки і навчальна дисципліна. Сутність соціальної роботи як фахової діяльності. Літ.: [1; 3; 8]	2
2	Тема 2. Еволюція соціальної допомоги і соціальної роботи. Суспільна допомога як підґрунтя соціальної роботи. Зародження професійної соціальної роботи за кордоном. Історія фахової соціальної роботи в Україні. Літ.: [5; 14]	2
3	Тема 3 Відносини між соціальними працівниками і клієнтами. Професійні вимоги до соціального працівника. Професійні ролі соціальних працівників. Клієнти соціальної роботи. Літ.: [21; 10]	2
4	Тема 4. Соціологічні методи соціальної роботи. Сутність соціологічних методів соціальної роботи. Методи аналізу документації. Спостереження та його етапи. Літ.: [1; 8]	2
5	Тема 5. Організаційно-розпорядницькі методи соціальної роботи. Етапи розвитку менеджменту. Природа, призначення, структура і властивості систем. Напрямки розвитку менеджменту як системи знань. Основні методи керування. Літ.: [1; 8]	2
6	Тема 6. Психологічні методи соціальної роботи. Сутність психологічних методів соціальної роботи. Основні моделі індивідуальної роботи з випадком (social casework). Соціальна робота з групою. Основні моделі соціальної роботи з групою. Основні види соціальної роботи з групою. Літ.: [3; 5; 18]	2
7	Тема 7. Актуальні методи соціальної роботи. Сутність актуальних методів соціальної роботи. Волонтерська робота. Телефонне консультування. Фостеринг. Самокерована групова робота. Мобільна соціальна робота. Літ.: [1; 8; 15]	2
8	Тема 8. Соціальна робота з людьми похилого віку. Уявлення про старість і старіння. Загальні підходи та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [1; 3; 8]	2
9	Тема 9. Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження. Сучасні уявлення про інвалідність. Загальні підходи та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [6; 11]	2

10	Тема 10. Соціальна робота з людьми, що мають психічні розлади. Розлади психіки та їх соціальні наслідки. Загальні підходи та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [6; 11]	2
11	Тема 11. Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин. Вживання наркотиків як соціальна проблема. Загальні підходи та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги споживачам ін'єкційних наркотиків. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [1; 4; 11]	2
12	Тема 12. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом. Перебіг ВІЛ/СНІДу і його соціальні наслідки. Загальні засади та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [1; 4; 11]	2
13	Тема 13. Соціальна робота з проблемними сім'ями. Дисфункціональні (неблагополучні) сім'ї. Загальні підходи та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [7; 9; 12; 17]	2
14	Тема 14. Соціальна робота з дітьми, що залишилися без піклування батьків. Сирітство та бездоглядність як соціальні явища. Загальні підходи та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [7; 9; 12; 17; 20]	2
15	Тема 15. Соціальна робота з людьми, що зазнали насильства в сім'ї. Насильство в сім'ї як соціальна проблема. Загальні підходи та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [7; 9; 12; 17; 20]	2
16	Тема 16. Соціальна робота з безробітними людьми. Безробіття як соціальне явище. Загальні підходи та принципи соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Організація надання допомоги. Приклади діяльності соціальних служб. Літ.: [8; 14; 19]	2
Разом:		32

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Соціальна робота як єдність теоретичних знань, практичної та навчальної діяльності. Еволюція соціальної допомоги і соціальної роботи. Відносини між соціальними працівниками і клієнтами. Літ.: [1; 3; 8]	2
2	Соціологічні методи соціальної роботи. Організаційно-розпорядницькі методи соціальної роботи. Психологічні методи соціальної роботи. Актуальні методи соціальної роботи. Літ.: [1; 8]	2

3	Соціальна робота з людьми похилого віку. Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження. Соціальна робота з людьми, що мають психічні розлади. Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом. Літ.: [1; 3; 8]	2
4	Соціальна робота з проблемними сім'ями. Соціальна робота з дітьми, що залишилися без піклування батьків. Соціальна робота з людьми, що зазнали насильства в сім'ї. Соціальна робота з безробітними людьми. Літ.: [7; 9; 12; 17; 20]	2
Разом:		8

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ практикт. заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Соціальна робота як єдність теоретичних знань, практичної та навчальної діяльності. Літ.: [1; 3; 8]	2
2	Еволюція соціальної допомоги і соціальної роботи. Літ.: [5; 14]	2
3	Відносини між соціальними працівниками і клієнтами. Літ.: [21; 10]	2
4	Соціологічні методи соціальної роботи. Літ.: [1; 8]	2
5	Організаційно-розпорядницькі методи соціальної роботи. Літ.: [1; 8]	2
6	Психологічні методи соціальної роботи. Літ.: [3; 5; 18]	2
7	Актуальні методи соціальної роботи. Літ.: [1; 8; 15]	2
8	Соціальна робота з людьми похилого віку. Літ.: [1; 3; 8]	2
9	Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження. Літ.: [6; 11]	2
10	Соціальна робота з людьми, що мають психічні розлади. Літ.: [6; 11]	2
11	Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин. Літ.: [1; 4; 11]	2
12	Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом. Літ.: [1; 4; 11]	2
13	Соціальна робота з проблемними сім'ями. Літ.: [7; 9; 12; 17]	2
14	Соціальна робота з дітьми, що залишилися без піклування батьків. Літ.: [7; 9; 12; 17; 20]	2
15	Соціальна робота з людьми, що зазнали насильства в сім'ї. Літ.: [7; 9; 12; 17; 20]	2
16	Соціальна робота з безробітними людьми. Літ.: [8; 14; 19]	4
Разом:		34

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ практикт. заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Соціальна робота як єдність теоретичних знань, практичної та навчальної діяльності. Еволюція соціальної допомоги і соціальної роботи. Відносини між соціальними працівниками і клієнтами. Літ.: [1; 3; 8]	2
2	Соціологічні методи соціальної роботи. Організаційно-розпорядницькі методи соціальної роботи. Психологічні методи соціальної роботи. Актуальні методи соціальної роботи. Літ.: [1; 8]	2
3	Соціальна робота з людьми похилого віку. Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження. Соціальна робота з людьми, що мають психічні розлади. Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом. Літ.: [1; 3; 8]	2
4	Соціальна робота з проблемними сім'ями. Соціальна робота з дітьми, що залишилися без піклування батьків. Соціальна робота з людьми, що зазнали насильства в сім'ї. Соціальна робота з безробітними людьми. Літ.: [7; 9; 12; 17; 20]	2
Разом:		8

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо. Студенти заочної форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т1, підготовка до практичного заняття.	5
2	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т2, підготовка до практичного заняття.	5
3	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т3, підготовка до практичного заняття.	5
4	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т4, підготовка до практичного заняття.	5
5	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т5, підготовка до практичного заняття.	5

6	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т6, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 1-6.	5
7	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т7, підготовка до практичного заняття. Консультація з вибору теми ІДЗ.	5
8	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т8, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	5
9	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т9, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	5
10	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т10, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	5
11	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т11, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	5
12	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т12, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	5
13	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т13, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	5
14	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т14, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	5
15	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т15, підготовка до практичного заняття. Виконання ІДЗ.	7
16	Опрацювання теоретичного матеріалу з Т16, підготовка до практичного заняття. Підготовка до тестового контролю з тем 7-16. Захист ІДЗ.	7
Разом:		84

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

Орієнтовна тематика індивідуального завдання (реферату) для самостійної роботи здобувачів

1. Поняття методів та технологій соціальної роботи.
2. Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи
3. Технології соціальної експертизи.
4. Соціальна профілактика.
5. Соціальна корекція і терапія.
6. Соціальна адаптація і реабілітація.
7. Соціальне проектування.
8. Соціальне посередництво і консультування.
9. Індивідуальна соціальна робота.
10. Групова соціальна робота.
11. Уявлення про громаду і роботу в ній.
12. Методи соціальної роботи з неблагополучними сім'ями.
13. Методи соціальної роботи з дітьми і підлітками.
14. Методи соціальної роботи з дітьми, що залишились без піклування батьків.
15. Методи соціальної роботи з дезадаптованими дітьми і підлітками.

16. Методи соціальної роботи з обдарованими дітьми.
17. Методи соціальної роботи з «дітьми вулиці».
18. Методи соціальної роботи з жінками, які зазнали сімейного насилля.
19. Методи соціальної роботи з людьми з особливими потребами.
20. Особливості соціальної роботи з сім'єю, що виховує дитину з обмеженими можливостями.
21. Методи з людьми, які мають психічні розлади.
22. Сучасні методи та технології соціальної роботи з людьми похилого віку.
23. Історичний розвиток соціального діагнозу як індивідуального методу роботи з клієнтом.
24. Правозахисна функція соціального працівника в індивідуальній роботі з сім'ями.
25. Методи фасилітації групових дискусій у роботі з соціально вразливими групами.
26. Методи соціальної роботи з дітьми та підлітками, які опинилися у складних життєвих обставинах.
27. Методи соціальної роботи з сім'ями, які потребують підтримки та допомоги у вирішенні кризових ситуацій.
28. Соціальна робота з особами похилого віку та людьми з інвалідністю: специфіка методів
29. Ефективність соціальних послуг та методів соціальної роботи в умовах сучасного українського суспільства.
30. Використання інноваційних методів у соціальній роботі: сучасні тенденції та перспективи розвитку.

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (інструктування), наочні (демонстрування, ілюстрування); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; метод аналізу конкретних ситуацій (case-study) з використанням технологій візуалізації, інформаційно-комунікаційних та технології дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (участь у обговоренні ситуацій, самостійні роботи);
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контролю, який проводиться з усього матеріалу дисципліни за білетами, попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, не допускається до семестрового контролю, поки не виконає обсяг роботи, передбачений Робочою програмою. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю і не склав іспит, вважається таким, який має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії

або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи. У якості ІДЗ здобувач може підготувати реферат за однією з тем навчальної дисципліни при дотриманні узгоджених з викладачем термінів його виконання.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

9 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни, підсумковим контролем для якої є іспит, може набрати до 60 балів (здобувач заочної форми – до 50 балів). Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного та підсумкового контролів набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю

Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у 2 семестрі

Аудиторна робота								Контрольні заходи		Самостійна робота	Семестровий контроль	Разом
П'ятий семестр												Сума балів
Практичні заняття (мінімум 8 контрольних точок)								Тестовий контроль:		ІДЗ*	Іспит	
Т 1-2	Т 3-4	Т 5-6	Т 7-8	Т 9-10	Т 11-12	Т 13-14	Т 15-16	Т1-6	Т7-16			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)												
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	6-10	24-40	60-100**
24-40								6-10		6-10	24-40	

Примітка: *ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; Т* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти

Аудиторна робота		Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль	Разом
П'ятий семестр							Сума балів
Практичне заняття		Контрольна робота		Тестовий контроль	ІДЗ*	Іспит	
1	2	Якість виконання	Захист роботи	Т1-16			
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)							
3-5	3-5	12-20	3-5	3-5	6-10	30-50	60-100
6-10		15-25		3-5	6-10	30-50	

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань – два теоретичних і одне – практичне. Кількість завдань у контрольній роботі залежно від особливостей дисципліни визначає кафедра. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання та захист, кожен з цих показників оцінюються максимально: кожне з теоретичних завдань – 5 балами, практичне завдання 10 балами, загальна максимальна сума балів становить 20.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	3	4	5
Теоретичне питання № 2	3	4	5
Практичне завдання	6	8	10
Всього балів	12		20

*Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (12 балів) та максимального (20 балів), знаходиться в межах 13-19 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.*

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
1	2
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь здобувача будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.

1	2
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням вищенаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (мінімальний позитивний бал – 6 балів, максимальний – 10 балів). При підготовці реферату у якості ІДЗ здобувач вищої освіти отримує максимальний бал (10) за його виконання.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 30 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	18–22	23–26	27–30
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Здобувач може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю (іспит)

Освітня програма передбачає підсумковий семестровий контроль з дисципліни у формі іспиту, завданням якого є системне й об'єктивне оцінювання як теоретичної, так і практичної підготовки здобувача з навчальної дисципліни. Складання іспиту відбувається за попередньо розробленими і затвердженими на засіданні кафедри білетами. Відповідно до цього в екзаменаційному білеті пропонується поєднання питань як теоретичного (в т.ч. у тестовій формі), так і практичного характеру.

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів денної форми навчання (40 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	6	8	10
Теоретичне питання № 2	6	8	10
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	24		40

*Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (24 бали) та максимального (40 балів), знаходиться в межах 25-39 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.*

Таблиця – Оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю здобувачів заочної форми навчання (50 балів для підсумкового контролю)

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал (задовільно)	Потенційні позитивні бали* (середній бал) (добре)	Максимальний (високий) бал (відмінно)
Теоретичне питання № 1	9	12	15
Теоретичне питання № 2	9	12	15
Практичне завдання	12	16	20
Разом:	30		50

*Примітка. *Позитивний бал за іспит, відмінний від мінімального (30 балів) та максимального (50 балів), знаходиться в межах 31-49 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) іспиту.*

Для кожного окремого виду завдань підсумкового семестрового контролю застосовуються критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти, наведені вище (Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти).

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		
FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Семестровий іспит виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного та підсумкового контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

11. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Сутність поняття «соціальна робота».
2. Соціальна робота як галузь науки і навчальна дисципліна.
3. Сутність соціальної роботи як фахової діяльності.
4. Суспільна допомога як підґрунтя соціальної роботи.
5. Зародження професійної соціальної роботи за кордоном.
6. Історія фахової соціальної роботи в Україні.
7. Професійні вимоги до соціального працівника.
8. Професійні ролі соціальних працівників.
9. Клієнти соціальної роботи.
10. Сутність соціологічних методів соціальної роботи.
11. Методи аналізу документації.
12. Спостереження та його етапи.
13. Етапи розвитку менеджменту.
14. Природа, призначення, структура і властивості систем.
15. Напрямки розвитку менеджменту як системи знань.
16. Основні методи керування у соціальній роботі.
17. Сутність психологічних методів соціальної роботи.
18. Основні моделі індивідуальної роботи з випадком (social casework).
19. Соціальна робота з групою.
20. Основні моделі соціальної роботи з групою.
21. Основні види соціальної роботи з групою.
22. Сутність актуальних методів соціальної роботи.
23. Волонтерська робота.
24. Телефонне консультування.
25. Фостеринг.
26. Самокерована групова робота.
27. Мобільна соціальна робота.
28. Уявлення про старість і старіння.
29. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з людьми похилого віку.
30. Методи і технології соціальної роботи з людьми похилого віку.
31. Організація надання допомоги людям похилого віку.
32. Приклади діяльності соціальних служб з людьми похилого віку.
33. Сучасні уявлення про інвалідність.
34. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з інвалідами.
35. Методи і технології соціальної роботи з інвалідами.
36. Організація надання допомоги інвалідам.
37. Приклади діяльності соціальних служб в роботі з інвалідами.
38. Розлади психіки та їх соціальні наслідки.
39. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з психічно хворими людьми.
40. Методи і технології соціальної роботи з психічно хворими людьми.

41. Організація надання допомоги психічно хворим людям.
42. Приклади діяльності соціальних служб з психічно хворими людьми.
43. Вживання наркотиків як соціальна проблема.
44. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з людьми, які вживають наркотики.
45. Методи і технології соціальної роботи з людьми, які вживають наркотики.
46. Організація надання допомоги споживачам ін'єкційних наркотиків.
47. Приклади діяльності соціальних служб по роботі з людьми, які вживають наркотики.
48. Перебіг ВІЛ/СНІДу і його соціальні наслідки.
49. Загальні засади та принципи соціальної роботи з ВІЛ-інфікованими.
50. Методи і технології соціальної роботи з ВІЛ-інфікованими.
51. Організація надання допомоги з ВІЛ-інфікованим.
52. Приклади діяльності соціальних служб з ВІЛ-інфікованими.
53. Дисфункціональні (неблагополучні) сім'ї.
54. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з неблагополучними сім'ями.
55. Методи і технології соціальної роботи з неблагополучними сім'ями.
56. Організація надання допомоги неблагополучним сім'ям.
57. Приклади діяльності соціальних служб з неблагополучними сім'ями.
58. Сирітство та бездоглядність як соціальні явища.
59. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з дітьми-сиротами.
60. Методи і технології соціальної роботи з дітьми-сиротами.
61. Організація надання допомоги дітям-сиротам.
62. Приклади діяльності соціальних служб з дітьми-сиротами.
63. Насильство в сім'ї як соціальна проблема.
64. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з людьми, які постраждали від домашнього насильства.
65. Методи і технології соціальної роботи з людьми, які постраждали від домашнього насильства.
66. Організація надання допомоги людям, які постраждали від домашнього насильства.
67. Приклади діяльності соціальних служб з людьми, які постраждали від домашнього насильства.
68. Безробіття як соціальне явище.
69. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з безробітними.
70. Методи і технології соціальної роботи з безробітними.

12 Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Методи соціальної роботи» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, підготовлені і видані такі роботи:

1. Рідкодубська Г. Вступ до фаху. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Соціальна робота». Хмельницький: ХНУ, 2021.
2. Якубова Л. А. Соціальна робота з різними типами клієнтів. Конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 231 «Соціальна робота». Хмельницький: ХНУ, 2021.

13 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проектор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.

14. Рекомендована література:

Основна

1. Іванова І. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг). Навч. посіб. Університет «Україна». 2018. 302 с.
2. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник. К.: Каравела, 2009. 368 с.
3. Петков С.В. Соціальна робота у вимірах партнерства і співпраці. Навч. посіб. Вид.: Юрінком Інтер, 2025. 460 с.
4. Теорії і методи соціальної роботи: Підручник. За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. К.: Академвидав, 2005. 328 с.

Додаткова

5. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді. Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2005. 176 с.
6. Бех І.Д. Теоретичні засади навчання і розвитку аномальних дітей. *Педагогіка і психологія*. 1995. № 4. С. 147–155.
7. Виховання в сім'ї дітей з особливими потребами / Упоряд. І. Б. Іванова. К.: УДЦ ССМ, 1998. 83 с.
8. Вступ до соціальної роботи / За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. К.: Академвидав, 2005.
9. Зверева І.Д. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю в Україні: теорія і практика. К.: Правда Ярославичів, 1998. 394 с.
10. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебик С.Р. Соціальна педагогіка / Соціальна робота: Навч. посіб. К.: ІЗМН, 1997. 392 с.
11. Максимова Н.Ю. Психологія адиктивної поведінки: Навч. посіб. К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. 308 с.
12. Максимова Н.Ю., Мілютіна К.Л. Соціально-психологічні аспекти проблеми насильства. К.: Комітет сприяння захисту прав дитини, 2003. 342 с.
13. Міщик Л.І. Теоретико-методичні основи професійної підготовки соціального педагога у закладах вищої освіти. Запоріжжя: Промінь, 1997. 370 с.
14. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи: Пер. з англ. К., 2002.
15. Попович Г. Соціальна робота в Україні і за рубежом: Навч.-метод. посіб. Ужгород, 2000.
16. Словник-довідник для соціальних працівників та соціальних педагогів / Уклад. О. В. Безпалько та ін. / За ред. А. Й. Капської та ін. К.: Укр. ДЦССМ, 2000. 260 с.
17. Соціальна підтримка сиріт: Інформ.-метод. бюл. «Довіра і надія». 1996. № 2. 52 с.
18. Соціальна робота в Україні: теорія і практика: Посіб. для підвищ. кваліфікації працівників центрів соц. служб для молоді: У 2 ч. К., 2001.
19. Управлінські аспекти соціальної роботи: Курс лекцій. К.: МАУП, 2002. 376 с.
20. Шендеровський К.С. Управління соціальною роботою з дітьми та молоддю. Менеджмент соціальної служби: Навч.-метод. зб. К., 2002. 153 с.

15 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khmn.u.edu.ua/mod/resource/view.php?id=250925>
2. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.